

SEMENLANB S.

Ç Ъ R L A

QAROBLNASIZDAT
MIKOJAN-ŞAXAR • 1937

И. СЕМЕНОВ

СТИХИ

Кар. 251-1

Карачаево-Черкесская
ОБЛАСТНАЯ
БИБЛИОТЕКА

КАРОБЛНАЦИЗДАТ
МИКОЯН-ШАХАР * 1937

STALINNE

I

Salam bolsun Stalinne,
Temir terekleni avdurdu.
Çaşasъn vizni partija!
Bizge erkinlik çavdurdu.

Salam bolsun Stalinne,
Çarъq dunja kergyzdy.
Bu çarъq çaşav çolunda
Xar kolhoz virca egizdi.

Salam bolsun Stalinne,
Артыqlыqlанъ tas etdi.
Çaşasъn vizni partija!
Mutxuz vetleni çaş etdi.

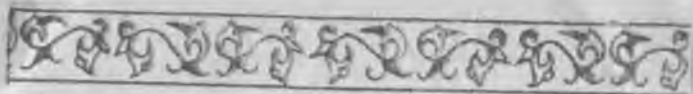
Salam bolsun Stalinne,
Bizge çarýqlýq çaşnadý.
Çaşasýn bizni partiya!
Çavlaný kenne taşladý.

Salam bolsun Stalinne,
Ot kemeleni çuqlatdý.
Çaşasýn bizni partiya!
Artýqlýqlaný toxdatdý.

Resejni otu çarýq çanmaz edi,
Zalimlikle ketmese,
Biz çarýlaný wawoýa çýjoýan edi,
Sowet wlast çetmese.

Biz çazyqlaný ol inçite edi,
Işlerge yj orun vermejin.
Bu ken dunjada çaşarwýz, tenlerim,
Allaj artýqlýqla kormejin.

Salam bolsun Stalinne,
Өksyzleni alçý etdi.
Çaşasýn bizni partiya!
Авсарланý tas etdi.

Salam bolsun Stalinne,
Taş töbeleden ajırdı.
Çaşasъn vizni partija!
Bilimimiz çajıldı.

Salam bolsun Stalinne,
Qalaçyk ilinmejdı qadavqa.
Çaşasъn vizni partija!
Kişi qaramajdı çalavqa.

Salam bolsun Stalinne,
Satъv almajbъz çerleni.
Dunja kenlikge съqarqandъ
Tişileni, erleni.

Salam bolsun Stalinne,
Çaş tölyny oqutxan.
Çaşasъn vizni partija!
Çavlanъ tamъrъn qurutxan.

Sowet wlast kele edi
Çavlaqa çalqa qajъrъv,
Ters aqъlъla qaca elle,
Taşxa, tavqa çajъlъv.

Salam bolsun Stalinne,
Tyzlede savan syrдыrgen.
Çaşasъn vizni partija!
Xar çarъq çaşav bildirgen.
Zamanъm ketdi tojla bla,
Endi kyreşejim qojla bla.
Qырqsaq çyny çumuşaq,
Xajъrlъ malдъ qarajъq.

II

Işci qollanъ vaqalatxan,
Çarъlaqqa kyn tartxan,
Zorculanъ uatxan
Oktjavrдъ-oktjavr.

Kyn tijgenca çarъtxan,
Alcъlъqъn tanъtxan,
Zalimleni keң qoratxan
Oktjavrдъ-oktjavr.

Tenlik bolsun dev boldurqan,
Xan qalalanъ ojdurqan,
Zorluqnu suvqa qujdurqan
Oktjavrдъ-oktjavr.

Askerlerin ariv yretgen,
Muradъna terk çetgen,
Esgi çaşavnu ciritgen
Oktjavrđь-oktjavr.

Tavlada çarьq boldurqan
Tyzlede oraq ordurqan,
Temir көpyrle salдыrqan
Oktjavrđь-oktjavr.

Usynde toxdav ulluluq,
Kolhozlaqa көsgendi vajьq,
ТЬшьгьvqa vergen xurluq
Oktjavrđь-oktjavr.

Buqovladan alдыгьв,
Сьнçьrladan ijdirgen,
Çarьqlьqнь bildirgen
Oktjavrđь-oktjavr.

Bir onovqa çьjьlqan,
Qan qovanla vardьгьв,
Çerleni vizge сьjьrқan
Oktjavrđь-oktjavr.

Qыльс burnu bla qan tøkgen,
Aq vajraqnъ tevlegen,
Çavlanъ kysly dertlegen
Oktjavrды-oktjavr.

STALIN BLA WOROŞILOW

Woroşilow kəreme çigit
Askerin ariv yretgen.
Stalin degen sɣlɣ bol'şewik
Sav SSSR-ni tyzetgen.

Woroşilow bolqandɣ çoldaş
Askerleni alcɣɣ.
Stalin degen sɣlɣ bol'şewik
İşci xalqlanɣ başcɣɣ.

Woroşilow bolqandɣ kesi
Askerin ariv saqlaqlan.
Stalin degen sɣlɣ bol'şewik
Xar işinde çoqlaqlan.

Woroşilow işni başlasa,
Askerine söz soruvçu.
Stalin degen sɣjlɣ bol'şewik
Sav SSSR-ge tyz çolcu.

Woroşilow bolqandɣ
Askerin tamam birletgen.
Stalin degen sɣjlɣ bol'şewik
Xar çoruqlarɣn yretgen.

Woroşilownu askerica
Sav SSSR-ni çarɣtxan.
Stalin degen bol'şewik
Başlɣqqa kesin tanɣtxan.

Woroşilownu askeri kece
Saqlajla çuqlamaj.
Stalin degen sɣjlɣ bol'şewik
Uzaq çaşasɣn çuqlanmaj.

STALINNE

Kөkleге çolla etdirgen,
Erkinlikge vizni çetdirgen,
Çarьq çaşavnu keltirgen—
Sьjь vol'şewik Stalin!

Qьzlaqа darij kijdirgen,
Xalqlaqa kesin syjdyrgen,
Bizni gөzenleden ijdirgen,
Bөгek vol'şewik Stalin!

Çarььлапъ qavlapъ—
Kulaklapъ ziң etgen,
Çavlapъ qavlapъ
Çigit vol'şewik Stalin!

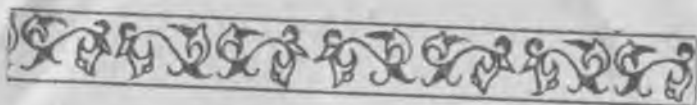
Sen çarlıblanь devlerise,
Çavlanь kyçly qavşatxan,
Çyreginde dertin seni
Urunuvqa sьj tartxan.

Çumuşaq sözlyse çarlıbqa,
Kırpi kівik sen qallьbqa,
Bytev dunjanь ysynde
Kişi өtmejdі allьna.

Moskwada onov etese,
Bytev partija tьnьlav,
Kommunizmge çol salasa,
Barьr çerin aңьlav.

Stalin, işni vardьrdьn,
Lenin көrgyzgen çol bla,
Ojulmazlıq qala saldьn
Qançal qatь qol bla.

Çarьq tijgen kыnyvyz sen
Naqut-nalmaz çannanlaj,
Zalimleni qьsdadьn vek ken,
Alanь qolьqа aloqanlaj.

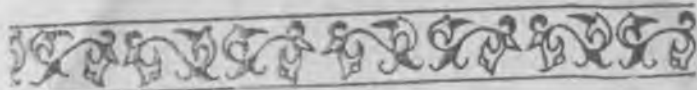
Savluq izlejme, Stalin, sana
Bytev kolxozculanь atь bla,
Çem-çegun съвсьq volub qalqanna
Сапа вагьqа ваşь bla.

Kökde aeroplan usxanlaj,
Çerlege кьрдьк съqanlaj,
Өlyb ketginci kyreşirikbiz,
Seni vujruqunı tutxanlaj.

Qamamaj kesgen qыльса
Qanыlaqа, çavlaqа,
Çarьqыqнь keң çajдың
Өzenlege, tavlaqа.

Aşьq volub kelgenme
Tyrsynyny көryrge.
Zorculanь qurutdun
Bizge çaşav berirge.

Uzaq-uzun çaşaqьn,
Entda bek көв zamanlanь!
Çer erkinlikge съqardьn
Caullada өsген adamlanь!

İşlerini көре, eşite,
Ақылм затла ајырды,
Stalinne ырып etgen
Semenlapъ Ismajыldъ.

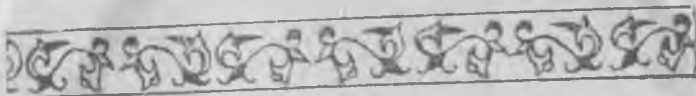
ÇAŞASYN BIZNI PARTIJA

Zalimleni erek quvqan,
Çarlılañ tyz çolqa vurqan,
Çerge çañ ylgı salqan
Çaşasyn bizni partija!

Bögekleni mugur etgen,
Çarlılaqı çaşav yretgen,
Kolhoz ustawn tyzsetgen
Çaşasyn bizni partija!

Dunjañ altıdan birisi
Qan tökgendile kolhoz ucyn,
Таптыды варың ullan кысу,
Çaşasyn bizni partija!

Ol sermev qoluna alsa,
Xar işni volad toľusu,
Miң vajnъ xorlar onusu,
Çaşasъn bizni partija!

Egev egegen qollarъ,
Temirden gъrtçъ sanlarъ,
Kөv qъjnaloqandъ çanlarъ,
Çaşasъn bizni partija!

Kөklede kynne uşaqan,
Çerleni bizge boşlaqan,
Sosializmni başlaqan
Çaşasъn bizni partija.

QBZYL ASKER

Qavxan qurdum, tyşmedi
Gara kɵlny qunduzu,
Çaşasyn bizni Stalin—
SSSR-ni çulduzu!

Woroşilow tebrese,
Bøgek sanь atda ojnaj,
Çavlarьвьз qacalla
Auzlarь ot cajnaj.

Qьзыl asker tebresele,
Kɵk bulutlanь saqalla,
Çavlarьвьз kɵrsele,
Indeklede buqalla.

Махар тавну кун веті
Кижиклені сынатхан,
Çаşасын Qъзыl armija!
Çavlanъ көзүн çылатхан.

Qъзыl asker tevrese,
Товла атьв кукүрев,
Çavларъвъз qacalla
Çyrekleri titireв.

PRIZŲWNIKNI ÇBRŲ

Yreneviz çurtubuznu saqlarqa,
Usda bolub bilim, oquv albrqa.
Aşyqavbız biz askerge varbrqa,
Ata çurtnu saqlav syjld em vaqa.
Yrennikbiz çavqa şkok atarqa,
Qanly çavla kørlerinde çatarla.
Quanalla bizni kerti syjgenle,
Barla bizge iclerinden kyjgenle.
Biz tevrebiz bir kijimni kijgenlej,
Em øseviz çurtubuznu syjgenlej.
Yreneviz xavada bek ucarqa,
Øşyn sallbq qanlylanь cacarqa.

Atlarıvız cibur qujruq—aşıqdan;
Es çıjqanvız, sıqıv sabij çasıqdan.
Kəkge—kəgyrcyn; biz atxa—iljacın,
Kyreşirbiz xalqqa zauq kərgyncy.
Woroşilow mined tulpar tarpana,
Biz usdavyz atda ojnarqa, arqana.
Kesim kəvine qanlılan minine,
Bolqan ısyn urunnan xalq birgeme.
Tyzge tuzaq, tavqa toqaj salırvız,
Çetişgen kyn çavqa əttem varırvız!

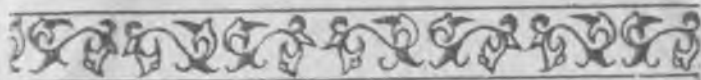

UDARNIK

Udarnik kolxozdu atьbьz,
Tyzelgendi xar zatьbьz,
Çer ieleni çerlerin kycledik,
Zamanьnda urub bicen işledik.

Qadalьb mal kytejik,
Çьbь etiv bavlaьbь,
Semiz etiv inekleni,
Qajьr etiv itleni.

Cubur etiv tonlaьbь,
Qujruq etiv qojlaьbь,
Biz aьrьbь syjeviz
İşlegen berc qollaьbь.

Sowet wlast işletgendi
Qajala cасьв çollanь.
Kolhozıvuz aqacь etdi
Gьçьrqa tartxan mallanь.

Inek kelir ökyryv
Zamanьna çetgenlej,
Emiv keter vuzovu
Sen qatьndan ketgenlej.

Çьlqь kytyv tevresen,
Tan atхьнсь çuqlama,
Tөгeregine көв aylan,
Bir çerde toxdama.

Ol xali bla çyrysen,
Sanlarьнь kycy yrenir,
Tanna çuvuq volqanlaj,
Çьlqь otlamaj sirelir.

Qojdan igi birda çoqdu,
Ecgi da sanaladь syryvge.
Qojnu tygy çyn volur,
Ecgini terisi kirivge.

Kijik ketdi qaja rannı tyvy bla,
Çaşavcu vol adamlanı көvy bla,
İşlevcy vol çyregın bla, көlyn bla.

Kөre-kөre көв çyrysen,
İşlenirse xar zatxa.
Tyzlykny tutsan,
Çetişirse muradx.

Tuarlanı allarıна sal
Çaraqan birer ıbyr.
Gavdeşsizlej ol voladı
Çaravsuz umur-cumur.

Adam esen, tuarlaqa
Et çыь vav, çыь çatma,
Көв syt verirca inekleni,
Kul'tura aşıп da qurutma.

Igi syryvcy malсылqqa
Tamırlanған terekdi.
Xar tuarqa, saqış etsen,
Birer gavdeş kerekdi.

Qojla kiviik çovvu etsen,
Bir-birlerin uralla.
Qıjsıq orunda aş salsan,
Bir-birin syre turalla.

MIKOJAN ŞAXAROJA

Mikojan degen bir ariv şaxar,
Ajtajm sizge andan xapar:

Esgi zaman anda ol
Taşkəpurny tuar otlavu,
Арвасылань alajda edi
Асламьнь toxdavu.

Mekjamlarь işlennendi
Qatь taşdan çonuluv,
Tөгeregi begigendi,
Saqlaul bla qoruluv.

Mikojanda көк başla,
Tөгerekleri mijala.
Kulak, lişon zarlana,
Çarlı qaum'a quana.
Çaşasın sowet wlast!
Çigitligin tanıtdы,
Mikojannы keceleri
Kyndyzden da çarыqды.
Oramlarы arıvlanыв,
Taş syrme bla urulıv,
Qызы darıj vajraqlarы
Birer çerde qurulıv.
Eşikleri зыңыrdajдыла,
Terezeleri da асылыв,
Telefonlarы oramlada
Birer çerden tartылыв.
Adamlarы işlejdile
Kece kyn da kyreşiv,
Radio kerekliлерin
Qыralлақа sөleşiv.

ƏKSYZ BOLUB UNUQDUM

Əksyz bolub unuqdum,
Qыъn kulakga çoluqdum,
Uzaq-uzun çollanъ men
İşlej-işlej soruqdum.

Əksyz bolub əsgenem
Bizni qaracaj adetde,
Saqat boldum sanъmdan,
Ajлана-ajлана gəzetde.

Mal ьзында ajлана,
Kecem kynym da it bolub,
Çatxan çerim bав ваşында,
Kijimlerim bit bolub.

Çylqyla ete edile
Boran kelgenlej qar soqmaq,
Bzlarından ajlana,
İnciklerim volub vuz toqmaq.
Çaj ranlada, qış voranlada
Malсылq bla сьпықдым,
Усым çalannас, қарным ас,
Кулакнь малън çyrytdым.
Саным tirmenса ајланьв,
Çyregim малъна вайланьв,
Meni ујyme çајав ijedi,
Атларь noxtada вайланьв.
Men бу хал вla çаşадьм,
Kesim хайванға uşадьм,
Sowet wlast сьққанлај,
Nazmula etiv ваşладьм.
Berildi vizge erkinlik,
Хар адамға virca tenlik,
Қыълықдан qutulduq,
Zalimlege көl кеңдirdik.

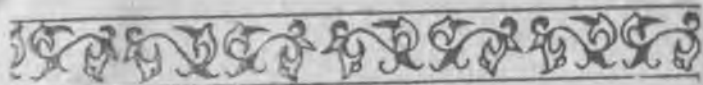

BİZ ÇAŞAVOQA KERILDİK

Qoşumu saldı kolxozqa,
Urluqumu verdim ortaqa.
Mından arı aytıv qojama
Enci mylkcy bolmazqa.

Çaңыз terek yj bolmaz,
Çaңыз kişi tolalmaz,
Kesi allına çyrygen
Ömyrynde qanmaz.

Birden cəgyc urajyq
Orta mylkny təşyne,
Buqovladan ысхындыq,
Biz turmajyq воşuna.

Sowet wlast kelgenlej,
Lişon, kulak тыпайы,
Çarль, çalсь qовханьыз
Ken dunjaqa quanьы.

Kapitalist umut eteed
Өmyrym ылај keter dev,
Bir kyn qacьы vara elle,
Sowet wlast çetdi dev.

Pomeşcikle ьşana edile
Alanь saqlaqaп cьnlaqa.
Çerleni usynden qan qustura edile,
Biz çarль, çazьq çanlaqa.

Qaracaj vajla da çer qoruj elle
Tөгerekden xuna etiv,
Maльызнь kirse qьsdaj elle,
Urub, tyjyb, хьнь etiv.

Çerni satьы alaek
Art tanavьзнь beriv,
Kөble ölyb kettile,
Çer usynde „çan beriv“.

Çer iele sata elle
Ujny tyvyn tymenne,
Buzovlu inek dej elle
Qavra, qavdan gevenne.

Махар ваşь tik çajьq,
Хансь болqан bir ajьq,
Tikden inek savalmaj
Nenca çьlnь qьjnaldьq!..

Qoş orunu ceget vaur,
Uzgeresi caulda.

„Qojnu taş urdu! Xaxaj!“ dev
Xar kyn sajn daurda.

Endi qojduq birgelej
Taşda arpa orqannь,
Kolxoz çaşav kelgenlej
Işden artxa turqannь.

Sowet vlast kycynden
Ken çerlege kireviz,
Tammij kəlny qatьnda
Traktorla bla syreviz.

Partijanъ kycynden
Biz oquvqa yrendik,
Kijik  tmez tikleni
Te iv, cacyb  ol etdik.

 ynd klanъ  er etgen,
Bizni xalige tyzetgen,
Kulakladan sy r v
Haq v zqa tyvetgen.

Ol  aravsuz  erleni
Endi etdik  ararca,
Qurad q  a   elleni
Icinde erkin  a arca.

Tuvra talc qqan edik
Kulaklanъ i inden.
Biz  a avqa kerildik
Sowetleni kycynden!

KOLXOZ ÇAŞ BLA KOLXOZ QÛZNB ÇÛRLARÛ

Çyr, altın çal, cagaqa,
SavanlarÛvÛz saqqandÛ;
Ej! erincek çatar kyn tijgincinne,
Çigerni tañ atxandÛ.

Çyrçy, altın çal, cagaqa,
SavanlarÛvÛznÛ xans kesdi;
Ej! çibek qaşlarÛn, çoxar saclarÛn,
Çyregim bir vek da ileşdi.

Çyrçy, altın çal, cagaqa,
Kycly işlejek araqa;
Ej! men min vysyrev eteme, alan,
Seni yretgen da anaqa.

Ej! çyr erişiv işlejik, alan,
Biz çigerlikge qatylb;
Ej! udarnikle volajbq, alan,
Biz oblastda ajtylv.

Caga eterbiz çajylv biz,
Saf-saf volub tiziliv,
Ej! men көв замань сьдajalmajma
Çyregim senden da uzylyv.

Ojnaj-kyle वोषadbq, alan,
Biz savanlaqa caga etdik.
Ej! sen udarnikse дев vytynda bek
Biz seni аньсун ваqa etdik.

Kөгет-saqat alb varajbq
Kyz calqь calqan çybьna;
Ej! guzava savьv çetejik, alan,
Zamanь çetişgen dьbьna.

Львьvrla etiv वोषadbq, alan,
Tartьv eterbiz gevenle,
Ej! yj volurunu syjmeyle seni
Sen erge varma degenle.

Їыгынь ыылај іілејік, ој алаи,
Биз ііге кыснұ салајық;
Еј! тегерек ылы иинде, алаи,
Мин трудоден алајық.

Колхоз савқа береди, ој алаи,
Етимін озуб махдальсан;
Еј! аламағ арив боллуқса, сен қыз,
Сен қығ ајлада ыасансан.

Ајланмада алтын кижиги,
Мен арқан атсам тығмејди;
Еј! савијден вери кыреғген ішм
Ој-ој тенлерим да биғмејди.

Сеget Махарды колхоз ыайықы,
Бурунсат ыағрады қығыық;
Еј! алтын ыалны алалмај қалғаннұ
Қайда боллуқду тынлыық.

Минци ақ војун аеропланна,
Биз ајоқа салам верејік;
Еј! сен базар гинчи, мен мынсақ инчи,
Ајланмадан ојнај келејік.

Minci aq vojun aeroplanıa,
Uckulan qalır qaraşv;
Ej! qarnaşların izlerle seni
Kök tubanlada açav.

Minci aq vojun aeroplanıa,
Ol Minıtavda tubanıa;
Ej! maşına көpyr salınıand
Bizni aravızda qovanıa.

Minci çoxar çal aeroplanıa,
Tartv varajıq krajıa;
Ej! seni birgene turur ucun,
Bolçal alqanma bir ajıa.

Minci aq vojun qajıqıa,
Qarama dunja ajvxa;
Ej! qaşvımajn işlejik, alan,
Çeterbiz dunja zauqıa.

Kommunizmni vajıoı
Mutxuzlanı çarıtıan;
Ej! көzlerin vla qaşların
Seni kenden sormaj tanıtıan.

Ullu qovan keledi, alan,
Kecivleri saj kibik;
Ej! aq tamaq ariv keledi,
Çarьq tolqan aj kibik.
Rganadadь alamat maral,
Çьqьladь tyzynde;
Ej! men seni kursxa aььv keterem,
Calqь kim tutar kyzynde.
Çigitni çiti көzleri,
Matuxnu tavsьzdzь sözleri,
Ej! atьң ajььsa, uca tevrejdi
Meni çyregimi bezleri.
Men kijikleni urqanma, alan,
Xiçi beklennen ьranьa;
Ej! maңьlaььңь acmadьң maңa,
Aqььmь ijdin tubanьa.
Gadamнь vaşь tubandь,
Tubanьь vaşь bulutdu;
Ej! ucxan көzleri, gokga sözleri
Meni çyregimi çььtdь.

Meni syjgenim sajlanadъ
Çamсъ, cевgen işi bla;
Ej! çer vajlъq urunnanna ten bolqand
Sowet vlastnъ kycy bla.

Qojdanda qojla kyteme
Qoңurav taqъb irklege;
Ej! min trudoden artъq allъqma
Bu çanъmdaқъ көklege.

Kolxoz tyzde eşme, alan,
Toqaj-toqaj calmanla,
Ej! men sana qaraj, vizni elibizde
Uşaşla, arivla qalmalla.

Sowet vlast daңyl tyzle bergend
Mekjam sal dev kolxozlaqa;
Ej! men saңa ьръслав naqъrda etmejme
Elibizde ariv qъzlaqa.

Sapran bolub avrusan 'da, alan,
Sen Safijatxa ozdurma;
Ej! çanъ adet bla qal, altъn çal,
Sen bileginden sozdurma.

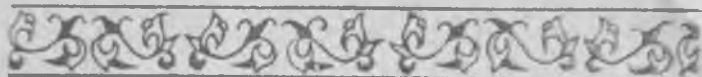
Fermada toquz tereze, alan,
Ala bir çanьna asььь;
Ej! icgi sözlerim varalla meni
Syjmegeñlege casььь.

Fermada toquz tereze,
Ala kyzgy kivik көrgyze,
Ej! ne qurutmajьn, ne toxdatmajьn
Azav bergense sen bizge.

Fermada otuz tereze,
Ala qalьn tuqum mijala;
Ej! sen meni көrseñ quçur qьzara,
Men seni көrsem da ujala.

RajONO-da kitavla,
Ala kire kivik qalanьь;
Ej! oquvnu da endi qoloqa alajьq,
Biz çanь çaşavqa tajanьь.

Men uvqa ajlana ketgenlej,
Sen çynny çibek etgenlej,
Ej! meni sanlarьma ter uradь,
Seni qatьna çetgenlej.

Balagan etdim çyrmьsьz,
Araвьn kesdim tьrmьsьz;
Ej! syjenni koryrsa vardь eseвin,
Sen da tyjylse aңьsьz.

ARBANŦ ÇĖRĖ

Esgi aşav tot volub,
AnŦ tyvy teřildi,
Çyreklerimiz arŦq
Çaşavqa eřildi.

Тѣпѣлаѣыз, татѣ тенѣ,
QaracajnŦ atŦndan
Men sizge xapar ajtajŦm
ÇaŦŦzŦlŦqnŦ xaqŦndan.

QajrŦ varasa dev ol mana
Xapar sorqan edi.
Kece tan atarqa
Çuvuq volqan edi.

Qarvuma көре
Барыға кыреşdim,
Таң атарға барып çolumу
Ажағына мен çериşdim.

Харçыклерими нъзь тerekни
Тувуне басдырдым,
Bir qojannъ
Ujasъndan qасырдым.

Qыrqa-qыrqa мен,
Cegetge өrledim,
Terekни eки çаныndan
Balta bla sermedim.

Eki тырма bla
Eki çанын алдырдым,
Bазьq çанын kesime sajlav,
Inicge çанын qалдырдым.

Tyrte-tyrte tevredim
Ol arvama çeterge,
Caullaqа begindi,
Bilmedim qalaj eterge.

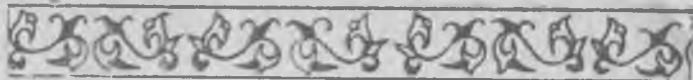
Qarvumu tausdum,
Kycden tyşdym arvama.
Kəv olturub ojlaşdım:
„Endi qalaj salama“.

Qanla tamdı közymden,
Xajır cıqmaı sözümde.
Encilikden qol çuvdum,
Saqlaş etib ol kynden.

Alaj ete turqanlaj,
Beş arvacy keldile,
Meni ala tanydyla,
Çarbyq salam verdile.

Birer kesek zamanı
Meni ucun qaldyla,
Birer qazyq alıv
Arvama çenil saldıyla.

Bicen eteviz tyzlede,
Çaj turavıvı tavlada.
Çarbyq dunja acıldı.
Nedi xata savlaqa.

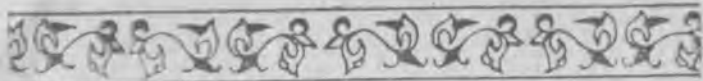
Salьv vardьm men
Arva vla aqasxa.
Tyvegenem çol usynde
Bir çolovcu çaşxa.

Ojnaj, kyle men alanь
Birgelerine tevredim.
Ne saqьş etdim esem da,
Kөvden nasьv көrmedim.

Keltiriv atdьm aqasьmь
Bek qьjnaьv arvazqa.
Andan sora kirgen edim
Mьсьmajьn kolhozqa.

Endi işlejme tyz çerlede.,
Qarьvuma çetmejdі,
Ol zamanda qьjnaьqanьm
Çyregimden ketmejdі.

Xar kimni da belgilidi,
Men da işimi eteme,
Kyndyz bolsa çaraşьv
Syryvymь kyteme.

Salıv kelsem inirde,
Ariv fonarlanı çandırıv,
Çыль uşxıvur aşajma,
Çyregimi qandırıv.

Quancxa çыrla eteme
Çarьqlıqı çolunda.
Buz gьrçыnnı aşaj edim
Kulaklanı qolunda.

Betimi çuvarqa xazırdı
Çan çavluqum, sarьnm.
Kece çatama тыnc orunda,
Tutmajdı meni sarхьnm.

Bu çaşav bla тыncıq verilgendi
Qыьnlıq bla øsgeп sanьma.
Bu wlastda ьгьsxь tavдым
Çarьq çaşarca allьma.

Syrme bla urulıv
Ariv tavxasь.
Aşarьqь xazыr volıv
Demenili şapasь.

Qıynlıqdan cırqanvız,
Çaşavıvuz varad tıncıqqa.
Malıvızqa verigendi
Danı tyzle, qışlaqla.

Millet varı bir volub
Bir-birivizni syjerviz,
Bir aşnı da aşarvız,
Bir qumacdan kijerviz.

Biz kolxozda çaşajvız,
Çarq çapıv otıvuz,
Semiz volub malıvız,
Bardı ıllu quatıvız.

TAVLAQI A

Çarьqьqda, quancьqda
Qanatьla mekjam salqan çerlede,
Altьnlanь, kymuşleni alavьz
Qarmaq vla cavaq salqan kəllede.
Taş özekden qorqaşьnla erirle,
Tav vaşьna maşinala өrlerle.
Qajalarьnь özekleri altьndan,
Ketalmazsa көzyn qьjьv qatьndan.
Qovanlarь teniz volub, terk volub,
Tөгeregi qaja volub, bek volub,
Kimda bilmez bek ulludu vaqasь
Altьn cьqoqan, kymuş cьqoqan qajasь.

Çaz özekle çытыраждыла ваşындан,
Naqut-nalmaz сыqадь таşындан.
Таşларында qоrqашыла көрөнув,
Көв işcile özeklege вөлуныв.

Tavnu, таşны çaravlusun kyclejle,
Kece kyn da сыraq вля işlejle.
Өtgyrlege vardь ullu fajdasь,
Bek сыjыды icindegi xaznasь.

Qajalanь şeker kibik uatьrvьz,
İşcileni quandyrvьv ojnатыrvьz.
Özekleri kynlyk çoloqa teşiliv,
Çyz-çyz işci бирer işni вişiriv.

Baş kirişі mijik çerdi, tubanь,
Ana Qaracajнь aylanьv allь.
Bek ulludu ajtyr kibik vaqasь,
Quralьvды işcilege qasavь.

Suv зьqьрдан xaznalanь alady,
Kynден kynne ösyv alqa varady.
Çazlyq tavda qьşlyq qoruv, çer vaqьv,
Qьş ajlada işlejle altьn qazьv.

KRAJ PRAZDNIKGE

Biz sьqoan edik ojun eterge bir ajqa,
Salьv vardьq maj prazdnikge krajqa.

Ariv şaxarь, çulduzca çannan yjleri,
Bolduq biz da alanь tamam birleri.

Turduq anda ojun ete, toj ete,
Ala bizni xar adetge yrete.

Sanaloqanla çete edik biz çyzge,
Bizni eltdile el qььrь bir tyzge.

Tyrly-tyrly adamla qalınaj varь çььldь,
Atlь askerni ojnaqanь varьndan da
seirdi.

Bek kyreşiv bardyla
Qumuqlula çañzqa.
On beş minut verdile
Kynden yleşiv bizge.

Qaracaj atly savby
Segiz sabyqny teň yzdy.
Xar oblast tevsevyn
Başxa-başxa көrgyzdy.

Bek ulludu kyçleri,
Kraj şaxar vajdyla.
Million adamny ala
Tuvyne kyjyz çajdyla.

Atly asker көrgyzdyle
Bizge ojun qazavat,
Tankalanь sekirgeni
Barьndan da alamat.

Kim qanada təvseđi,
Kim qamala bla ojnady.
Kəv ajtsala da
Atly askerni ozoqan bolmady.

Ol şaxarny icinde
Seir zatla kəvdyle.
Çyz-min adam çyjlyv
Ullu prazdnik etdile.

Tyrly-tyrly kəreem
Oblastlany adeti,
Kraj şaxarny kəv edi
Aşv-suvu, kəgeti.

Ojuncaqla var edile
Adamlany kyldyryv.
Xar kyn sajn krajdə vizni
Maşinalaqa mindiriv.

Qalmaj varv varqan edi
Bavugejden başlav Xavazqa.
Daqystan ozdu qalqanlany
Arqanda ojnarqa çanyzqa.

Ol ojunna kelgen edile
Terk başlı, Tegej, Zaluqa.
Barısnı tevsev ozqandı
Culkıjanlanı Gyrgoqa.

İşlegen qızla bek maxdalı
Tyşgen edile auzoqa.
Qaracaj qartla dev sıj verdile
Gyrgoqa bla Navruzqa.

Prazdnikge cıyılqan millet
Aeroplanlaqa qarajek.
Şaxar icinde kereklibizge
Tramvajla bla varaek.

Ewdokimownu biz kerdyk,
Bşara-bşara kelbetli,
Ol şaxarnı adamları
Qalmaj varı adevli.

Atlı askerni atları
Tuv-tuv ete vaqılıb,
Ol şaxarnı icinde
Xar kereklinı tavılıb.

Xar oblastdan təvsedilə
Bir-biri ilə erişiv,
Birer kesek volçalъвъз,
Купны сақат ilə уleşив.

Çalqıcsın Çır
CALQÛCÛNÛ ÇÛRÛ

Çajm ketiv, kuzum çetiv,
Desetinaqa tevredim,
Gırmık vajlav, qatı qısbıv,
Calqıcsıqnı cörgedim.

Savırlarım tartıv tartıv
Savır bav bla vajladım,
Harçuklerimi vajlav etiv
İmvaşma sajladım.

Taş cöğucüm, calqı savım,
Xırşılıqım, gıldıvaj.
İmvaşma çuk etgenem
Harçuklerimi qaldırmaj.

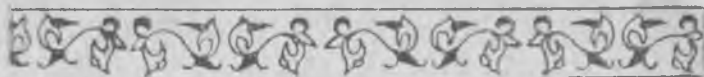
Kyrycden cyj etgenem,
Sij teriden toqajm,
Bara-varьв arьв tavsam,
Minerge çoqed oqajm.

Kyn da vara, men da vara,
Çol usynde keс boldu,
Qara eegetde qalaj turaem
Çaпьz kesim aлыпmaj.

Calqь tavlaj, çanuv ete,
Eki qolum aşalьв,
Tylky сьqsa, qojan qacsa,
Aңa kesim ьşarьв.

Qara calqьm çarьq kesedi
Bolçardan ese tarlavun.
Qьsxa calqь kemiriv caladь
Terek tyvleni qarmavun.

Çerni cасьп, gokga хansьп
Qььпльqda calqanem.
Kulak vermej qььпньть
Kөв qььпальв qalqanem.

Calqь cala, dьrьn ьja,
Salqan edim gevenne,
Erişivym ьoqed meni
Byllaj virdi degenne.

Kyreşalmaj, davlaşalmaj,
Haqьm qaldь meni anda.
Onsuzlaqa kyn ьoqedi,
Patcaх volqan zamanda.

Çer өlcelej, çer өlcelej,
Eki butumdan arьdьm.
Tyз etalmaj, qojub ketalmaj,
Qarьvumu tanьdьm.

Çerni ьygyn, altьn tygyn
Calqьсьq vla kesgenem.
Aьm volmaj, arvam volmaj,
Qara ьajav ketgenem.

KOLXOZNU ÇBRÛ

Çaşasъn kolxozubuz,
Traktorlanъ çekdired.
Ullu daңыл tyzlege,
Muradъvъzqa çetdired.

Çaşasъn kolxozubuz,
Zalimleni tas etgen,
Çarlılanъ qalasъ,
Unuqqanlanъ vaş etgen.

Çaşasъn kolxozubuz,
Çazъqsъnъvсu, kertici,
Өksyzleni anasъ,
Qara xalqnъ erkeci.

Çaşasъn kolhozubuz,
Salqan planъn bitdirgen,
Çarъlanъ birikdirib,
Orta malnъ  sdyrgen.

Çaşasъn kolhozubuz,
 ksyzlege es v lgen,
Kesini icinde k v
Çarъ, çalъ kyn k rgen.

Çaşasъn kolhozubuz,
Onsnzlanъ ajnъtxan,
Çaъnъqnъ  olundan
Alcъnъqnъ taъnъtxan.

Çaşasъn kolhozubuz,
Çaъnzlanъ  eti dirgen,
Ellileni birle dirgen,
Mal  sdyryrge eri dirgen.

Çaşasъn kolhozubuz,
Ke  muradъn tolu etgen,
Leninni  ollarъn
Bol  ewikca yretgen.

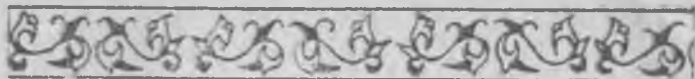

Esen bolsun kolxozibuz,
Bereketli em davletli,
Çaңлыqda ғылырақан,
Ken җаҗавда хурметли

Esen bolsun kolxozubuz,
Çolqa saldı elleni,
Bizni icibizden qoradı
İşge kelişmegenleni.

Majdan başlav tutsunla
Savanlarъвъзнъ çavumla,
Araвъzdan quruyla
Qan içivcy qaumla.

Çaşav alsın kolhozuvuz,
Min çyllapъ тынайсın.
Çarль-çalць көв işlesin,
Qыяпындан ашасын.

Манылајага тер қақтај
Мин қојқа қыды салғанла.
Көз көрмезге қорадыла
Ҷыреклені җарғанла.

Esen bolsun kolxozubuz,
Sansızlanь sanь etgen.
Sowet vlast es wolyb
Malsızlanь mallь etgen.

Esen bolsun ko'xozubuz,
Mijik bolsun turuшu,
Qьrallань varьndan da
Qalaj onludu xar işi.

Onsuzlanь җылатмај
Birden quanc etdirgen,
Tutxan işin bitdirib,
Muradlaқа җetdirgen.

İşlemejik biz көbelek,
Ҷарть қојмајық erigib,
Calqь calқан, caga etgen
Ҷалqavluqda erşi көrynyb.

Birden calqь calajьq
Bir хьгъьqа yreniv.
Udarnik tizgin qurajьq
Iş eterge kəl veriv.

Biz syrejik savanlanь
Zamanьndan kecikmej.
Erincekge tur desen,
Kəv qьсьrtad „eşitmej“.

Beli ijilmez erincekni
Туву вla kesdirmez.
Çanь сьqьв ketmese,
Işni allьna əsdyrmez.

Cala-cala varadь
Borsuq soqmaq etgenlej,
Murçar artьna kiredi,
Inirge çanь çetgenlej.

Biz işlejik kolxozda
Qavuzm, suvuq ajьrmaj,
Erincekle calmajla
Dyrylerin qajьrmaj.

Erincekge tur desen,
Тавсыз қарајды көзleri.
Айтханьна тыңласаң,
Çyrek çарады сөзleri.

CAGA ÇЫR

Çyrygyz, çaşla, барајьқ
Тәммий көлге саваппа.
Uzaq bolçal qalmaqандь,
Хайьғын алыр заманға.
Myrzev degen çan darman
Savluqunu saqlaqqan,
Ақылынь işidi
Ань таймај çoqlaqqan.
Udarnikle işleјle
Bellerin qatъ tartxanlaj.
Erincekle turadyла
Çanларындан çatxanlaj.

Saga eteviz çajylyb
Biz tizginne tiziliv.
Erincekle qaldyla
Ortabyzdan uzylyv.

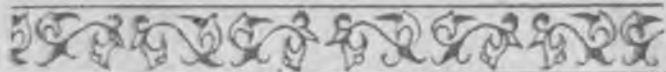

SALAM TONNU ÇBRB

Biz bir qarañ xalq edik
Kijikle kivik çaşaqan.
Bijle vla vajla elle
Çarlılañ etin aşıqan.

Biz bir qarañ xalq edik,
Ajtъv qojarqа vaş bavlu,
Endi va volub varavъz
SSSR icinde maxdavlu.

Biz bir qarañ xalq edik
Malla vla kyreşgen,
Çaşasъn vizni partiya!
Bizge erkinlik yleşgen.

Men bir kulakda çalsь edim,
Salam tonnu kijidirgen,
Çaşasьn vizni partija!
Ol zalimieni kyjdyrgen.

Salam tonum belimden,
Товуqlарьмь qar basьв,
Таппа deri ajlanaem
Ақьльмдан ачаşьв.

Çalsь volqanem çoqluqdan,
Qolluq eteem gьrmьkdan,
Çel avruvnu tavhanem,
Ajlana-ajlana suvuqdan.

Kijiz çerim, çьçьm çygenim,
Inçile edi çyregim,
Ақьльмда plan var,
Тавьлмај edi keregim.

Çatсьm volaед vuz symmek,
Çyregim suvuq tyjymmek,
Men andan sora volqanem
Bu vajla vla ilinmek.

O qara¹ saut kymyşde,
Çылqъ kyteem qamişde,
Çaşasъn vizni partija!
Alqa varadъ xar işde.

Çanur ötyv etime,
Suvuq savъv betime,
Çumuş et dev camlanaelle
İnirde varsañ kesime.

Tonum çoqed kecege,
Balъq kibik qaltъrav,
Kulak camlana edi maña
Böry ton kijiv çыltъrav.

Qavra çegen tüşegim,
Zava edi çasdъqъm,
Qъjъnlъqъnъ költürtgen
Qarañnlъqъm, çaşlъqъm.

Kece-kyn işlev, urunuv,
Men vaj etsem da kulaknъ,
Ol çetgen kyn menden vaş kördy
Bir toqlunu, ulaqnъ.

Eki qatxan savъrъm¹
Inciklerimi aşıqan,
Kesim volub qaloqanem
Kytgen malъta uşıqan.

Kyndyz calqъ tutaem,
Kece varaem gөzetge,
Хараръmъ ajтъv ijeme
Oblastda gazetge.

Kyndyz gөzetci kele edi,
Kece kytgen varoqlanj,
Burun qarancxanъ ornuna
Pinarlarъ çannanlaj.

Saqajavъz, qarajvъz,
Inekleni savavъz.
Kөvny nesi da көv volur,
Birer işge çarajvъz.

Kyndyz çibiv kelsek da,
Kece çыlv qoşubuz.
İşlemegen aşamaz,
Bizni çuvuq xonşubuz.

Отв. редактор *А.-С. Гербеков*

Редактор *Д. Байкулов*

Техредактор *Х. Н. Айбазов*

Отв. корректор *Ш. Блимютов*

Сдано в производство 16/IV 1937 г.

Подписано к печати 20/V 1937 г.

Формат 82x110¹/₃₂. Тип. зн. в 1 бум. л. 47,104

Печ. лист. 2,25. Тираж 1600

Зак. № 861. Объялит № 1207. Кароблнациздат № 12

Типография Кароблнациздата

Кисловодек 1937 г.

Вагъашъ 1 с.

Цена 1 р.

На карачаево-балкарском языке

**Типография Кароблнациздата
Кисловодск—1937 г.**